

(NOTAT)

Telefon 38666000
Direkte 38665248
Mail carine.heltberg@regionh.dk

Til: Social- og psykiatriudvalget

Journal-nr.: 20008530
Ref.: cabuhe

Dato: 22. september 2020

Status- og udviklingsnotat i forbindelse med temadrøftelse om lighed i sundhed

Baggrund

"Sammen om Psykiatriens Udvikling – Treårsplan 2020-2022" er en visionær politisk plan, der på et overordnet niveau fremlægger regionsrådets visioner på psykiatriområdet for de næste tre år. Det er besluttet, at der skal udarbejdes en handleplan, der konkretiserer, hvordan der kan arbejdes videre med treårsplanens syv temaer og de 27 anbefalinger. Social- og psykiatriudvalget har besluttet at holde temadrøftelser om alle temaerne i treårsplanen i 2020. Temadrøftelserne er dog blevet lidt forsinket grundet Covid-19 situationen, og den sidste temadrøftelse forventes derfor først holdt i januar 2021. Tidsplanen er derfor nu, som følger:

Tema	Feb.	Maj	Aug.	Sep.	okt.	Nov.	Jan.
Recovery	X						
Samarbejde med kommuner, praksissektoren og civilsamfund			X				
Bedre forløb for børn og unge					X		
Forebyggelse af tvang						X	
Lighed i sundhed				X			
Psykisk sygdom og misbrug		X					
Rekruttering og fastholdelse							X

Temadrøftelserne

Arbejdet med hvert tema igangsættes med en temadrøftelse i social- og psykiatriudvalget. Temadrøftelserne vil bidrage til at vise, hvordan der i et udviklingsperspektiv kan arbejdes videre med anbefalingerne i treårsplanen. For flere af temaerne vil det ikke være muligt at gennemføre drøftelsen på ét temamøde. Før hvert temamøde vil medlemmerne af social- og psykiatriudvalget modtage et status- og udviklingsnotat om det tema, der skal drøftes på mødet.

Notatet vil som udgangspunkt indeholde følgende punkter:

- Status på anbefalinger, hvor oplysninger om status på allerede planlagte initiativer vil fremgå. Når det er relevant, vil der blive taget udgangspunkt i de indsatser, som blev igangsat med Treårsplan 2017-2019.
- Initiativer der iværksættes i 2020/2021. Det fremhæves, såfremt der er forhold, der gør det usikkert om, initiativerne kan iværksættes i 2020.
- Administrationens bud på mulige skridt i forhold til at få implementeret de forslåede anbefalinger. Der er som udgangspunkt ikke tale om forslag, hvor der er beregnet økonomiske konsekvenser mv.
- Input fra hørings svar i forbindelse med høringsprocessen med Treårsplan 2020-2022.

Samtlige anbefalinger vil ikke nødvendigvis blive behandlet under selve temadrøftelserne på udvalgsmøderne. Når det giver mening, vil der alene blive givet en status i notatet. Ved temadrøftelserne vil der kunne inviteres gæster, som har et tæt kendskab til de konkrete områder. Form og indhold af temadrøftelserne og notaterne vil variere alt efter temaernes karakter og omfang og vil løbende blive evalueret.

Til temadrøftelsen om "Lighed i Sundhed" på social- og psykiatriudvalgets møde den 30. september vil der blive sat fokus på anbefaling 18: "At der er ro og tryghed i mødet med det somatiske sundhedsvæsen, og ekstra opmærksomhed på de behov de har i relation til deres psykiske sygdom" og anbefaling 19: "At blive mødt af et personale, som har viden om og opmærksomhed på både somatisk og psykisk sygdom uanset indlæggelsessted".

Vicedirektør i Region Hovedstadens Psykiatri Anne Hertz er inviteret til at holde oplæg om håndtering af psykisk sygdom, samt de tværgående og udadrettede indsatser psykiatrien har ind mod somatikken.

Temadrøftelse 4: Status på Lighed i sundhed

Mennesker med svær psykisk sygdom har en forhøjet risiko for at dø 15-20 år tidligere end resten af befolkningen. Årsagerne er komplekse, men kan bl.a.

tilskrives øget sygdomsrisiko af alvorlige medicinske sygdomme såsom diabetes, hjerte-kar-sygdomme og lungesygdomme. Mennesker med psykiatriske og somatiske problemstillinger håndteres i forskellige sektorer af forskellige fagpersoner, hvilket gør det mere kompliceret at give den rette behandling. Derudover mangler der fagspecifik viden på tværs af behandlingsområderne.

Samtidig har mennesker med psykisk sygdom ofte særlige behov, der er nødvendige at imødekomme i den somatiske behandling. Komplexiteten kan resultere i, at somatiske sygdomme ikke diagnosticeres, og at patienter ikke modtager eller kan følge den optimale behandling.

Endelig er flere mennesker med psykisk sygdom belastet af et samtidigt stof og/eller alkoholmisbrug samt en overvægt af sociale problemer. Der er således flere faktorer, som har betydning for, at der er ulighed i sundhed for mennesker med psykisk og samtidigt somatisk sygdom.

Anbefaling 18 og 19 behandles sammen, da der er overlap mellem en række af problemstillingerne.

Status anbefaling 18: At der er ro og tryghed i mødet med det somatiske sundhedsvæsen, og ekstra opmærksomhed på de behov de har i relation til deres psykiske sygdom” og anbefaling 19: At blive mødt af et personale, som har viden om og opmærksomhed på både somatisk og psykisk sygdom uanset indlæggelsessted

Initiativer i regi af Psykinfo

Psykinfo i Region Hovedstadens Psykiatri har siden 2019, som et pilotprojekt, der forventes at blive permanent, tilbudt et kompetenceudviklingsforløb for somatisk personale med henblik på at styrke lighed i sundhed gennem kompetenceudvikling. Baggrunden var et ønske fra klinisk side om almen viden om psykisk sygdom, kommunikationsmetoder samt konflikthåndteringsredskaber.

Målet er, at personalet på somatiske afdelinger motiveres til at møde mennesker, der også lider af psykisk sygdom, på en recovery- og helhedsorienteret måde. Det er samtidigt et mål, at personalet får en nuanceret forståelse af de mange forskellige kontakthænder for en patient, der både er i somatikken, i psykiatrien og evt. i kommunale tilbud.

Som en del af Psykinfos kompetenceudviklingsforløb tilbydes der undervisning særligt til afdelinger indenfor hjerte-kar- sygdomme, neurologiske sygdomme, fødsels- og neonatal, kræftområder, diabetes samt fra akutmodtagelserne. Undervisningen har fokus på:

- Deeskalering
- Viden om psykisk sygdom
- Afstigmatisering

Deltagerne modtager en Guide, og det undersøges, om det på sigt er en fordel at udvikle undervisningen i E-learning format.

Der har indtil videre deltaget 184 ansatte i kompetenceudviklingsforløbet. Undervisningen foregår i forskellige regi fx på morgenkonferencer, kursusdage, temadage og fyraftensmøder. Undervisningen foregår ofte af flere omgange pr. afdeling således, at der ikke bliver behov for vikardækning. Undervisningen bliver evalueret kvantitativt efter hvert forløb.

Øvrige initiativer

Region Hovedstadens budget 2021 rummer udmøntning af de 600 mill.kr. der på landsplan er givet til at styrke psykiatrien. Det er i den forbindelse i budget 2021 besluttet at bevilge midler til at styrke de somatiske kompetencer i psykiatrien specifikt i forhold til patientgruppen, der har svære psykiske lidelser og misbrug. Dette sker ved ansættelse af socialsygeplejersker og socialoverlæger. Udover at styrke patientbehandlingen i forhold til misbrugsproblemstillinger forventes dette også at bidrage gennem undervisningsaktiviteter til det samlede personales kompetencer på området og derigennem sikre en bedre og mere sammenhængende behandling for patienterne. En andet budget 2021 beslutning er at styrke psykiatriens arbejde ved at etablere et team af speciallæger og sygeplejersker, som kan screene mennesker på botilbud og psykiatriske ambulatorier for somatisk sygdom.

Derudover kan det nævnes, at Region Hovedstaden har deltaget i det landsdækkende projekt "Sikker Psykiatri", hvor et delprojekt har været at sikre effektiv diagnostik og behandling af somatiske sygdomme hos psykiatriske patienter. Resultater fra projektet er indarbejdet i bl.a. de tværregionale pakkeforløb og patientforløbsbeskrivelser i psykiatrien. Senest er der tværregionalt igangsat et arbejde med at udvikle et fælles screeningsværktøj for somatisk sygdom for indlagte patienter i voksenpsykiatrien. Værktøjet rummer elementer, der som minimum skal indgå i de indledende undersøgelser, samt screening for livsstilsfaktorerne kost, rygning, alkohol og motion.

Patient ansvarlig læge, som er en navngiven læge, der udpeges til at have det overordnede ansvar for patientrelationen samt overblikket over patientens udrednings- og behandlingsforløb, og hvor patienten skal have mulighed for at kontakte vedkommende, hvis han eller hun er i tvivl om noget i forhold til sit forløb på hospitalet. Udmøntningen af ordningen med Patientansvarlig Læge er et supplerende og væsentligt instrument til at sikre et sammenhængende behandlingsforløb for den enkelte psykiatriske patient – på tværs af psykiatrien og somatikken.

Anbefaling 20. At der er udgående psykiatriske teams (liaison-teams) i de somatiske akutmodtagelser, der kan bidrage med psykiatrisk hjælp og sparring i akutmodtagelserne

Samarbejdet mellem psykiatrien og de somatiske hospitaler er fastlagt gen-

nem samarbejdsaftaler mellem det psykiatriske center og det somatiske hospital i det enkelte planområde. Der er aktuelt igangsat et arbejde med at etablere en fælles ramme for samarbejdet mellem hele Region Hovedstadens Psykiatri og alle de somatiske hospitaler. Der er i denne forbindelse udarbejdet en vejledning for gensidige tilsyn.

Initiativer der iværksættes i 2020

Der er i samarbejde mellem Region Hovedstadens Psykiatri og de somatiske hospitaler igangsat et arbejde, der skal sikre sammenhæng og kvalitet i den akutte modtagelse af patienter med samtidig somatisk og psykiatrisk lidelse. Med udgangspunkt i en systematisk analyse af utilsigtede hændelser holdes der forbedringsevents den 24. september og 21. oktober 2020, hvor der vil blive arbejdet med at konkretisere anbefalingerne.

Anbefaling 21. At der er fokus på den enkeltes sundhed, og at der er flere forebyggelsestilbud fx rygestop-tilbud og sundhedstjek

Undersøgelser viser, at mennesker med psykiske lidelser har samme eller større interesse som den øvrige del af befolkningen i at ændre livsstil og leve sundt. Det er altså ikke nødvendigvis manglende interesse eller motivation hos borgerne, der er den største udfordring. Det kan dog være en særlig stor udfordring for mennesker med psykisk lidelse at ændre livsstil. De psykiske lidelser kan gøre det svært at fastholde motivationen eller at deltage i aktiviteter med andre. Samtidig kan medicinen i sig selv være en barriere. Borgere med svære psykiske lidelser er ofte også belastet af sociale problemstillinger, ligesom misbrug er hyppigt forekommende. Borgere kan opleve, at de almindelige forebyggelses- og behandlingstilbud ikke passer til dem, og at der mangler tilbud, som er særligt tilpasset dem. Borgere med psykisk lidelse har derfor i særlig høj grad brug for et miljø og tilbud, der understøtter vejen til et sundere liv.

Initiativer der iværksættes i 2020

Region Hovedstadens Psykiatri søger aktuelt projektmidler fra Sundheds- og Ældreministeriet til at styrke samarbejdet mellem psykiatri og almen praksis (samt somatiske hospitalsenheder og kommunale tilbud) gennem samarbejdsformen "shared care". I forslaget indgår bl.a. etablering af et screeningsteam med 4 sygeplejersker og tilsammen 1,8 speciallæger, som skal screene ambulante patienter, herunder botilbudspatienter, for somatiske sygdomme som KOL, diabetes og forhøjet blodtryk.

Erfaringer fra samarbejdsprojekt mellem Region Hovedstadens Psykiatri og Hvidovre og Amager Hospitals diabetesambulatorium viser, at det er muligt at screene systematisk for diabetes blandt patienter med svær psykisk sygdom tilknyttet psykiatriske ambulatorier, samt at forekomsten af diabetes er så stor, at det giver rigtig god mening at screene årligt i denne patientgruppe.

Initiativer der iværksættes i 2020/2021

Erfaringerne fra samarbejdsprojekt mellem Region Hovedstadens Psykiatri og Hvidovre Amager Hospitals diabetesambulatorium vil blive søgt overført

til andre somatiske forløbsprogrammer vedr. fx hjerte-kar-sygdomme, KOL, kræftlidelser og sygdomme i bevægeapparatet.

Input i forbindelse med høringsvar

Der var et begrænset antal bemærkninger til temaet lighed i sundhed. Af bemærkninger kan følgende fremhæves:

PLO foreslog, at mennesker med psykisk sygdom først og fremmest kommer regelmæssigt hos alment praktiserende læge, hvis de fx modtager fast medicin. Her vil det også være muligt at screene for fx diabetes og eventuel anden sygdom, og økonomisk mest fornuftigt. *PLO* efterspørger, at grundbetingelserne for psykiatrien og hos psykologer forbedres, så der er mulighed for henvisning til praktiserende speciallæge i psykiatri og praktiserende psykolog inden for en rimelig tidsramme. Det påpeges, at afbud til hospitalsbehandling på somatiske afdelinger ikke skyldes modvilje, men ofte angst. Derfor kan der med fordel etableres fast kontaktperson på afdelingerne til denne gruppe.

Ergoterapeut Foreningen påpegede, at det ikke kun er under indlæggelse, men også i den ambulante behandlingspsykiatri, at der skal kunne tilbydes et varieret behandlingstilbud, hvor kost, motion og rygestop også er en del af tilbuddet.